

Θεσσαλονίκη, 23 Σεπτεμβρίου 2021

Αριθμ. Πρωτοκ.: 9792

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΩΝ Α.Π.Θ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΝΕΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**«Λεωνίδας - Ναπολέον - Μπότσαρης. Η γλώσσα των συμβόλων» &
«Το '21 των Συλλεκτών»**

Θέμα της έκθεσης «Λεωνίδας - Ναπολέον - Μπότσαρης. Η γλώσσα των συμβόλων» είναι ο ρόλος των συμβόλων στην τέχνη, την πολιτική, την ιστορία. Η ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα αναδεικνύεται ως το πρίσμα κάτω από το οποίο οι Ευρωπαίοι βλέπουν την Ελληνική επανάσταση και συνιστά πολύ σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση του Φιλελληνικού κινήματος.

Την αρχαιότητα επιστράτευσε κι ο Ναπολέον προκειμένου να σφυρηλατήσει την εικόνα του ως ηγεμόνα. Ανάλογα με την ιστορική περίοδο και το μήνυμα που ήθελε να περάσει τόσο στη Γαλλία όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη συνδέεται με τον Μ. Αλέξανδρο, τον Οκτωβριανό Αύγουστο, τον Κύρο, τον

Έκτορα, τον Λεωνίδα. Ειδικά ο τελευταίος αποκτά νέα υπόσταση και σημασιολογικό περιεχόμενο μέσα από τον πίνακα του David «ο Λεωνίδας στις Θερμοπύλες», που ολοκληρώθηκε το 1814.

Ο Λεωνίδας-Ναπολέον, με αυτόν τον τρόπο, αναδεικνύεται σε σύμβολο, όχι της πτώσης και της ήττας, αλλά της θυσίας για την πατρίδα.

Λίγα χρόνια αργότερα το 1823, μια από τις διαπρεπέστερες μορφές του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, ο Μάρκος Μπότσαρης θα διασταυρωθεί μέσα από τη γλώσσα των συμβόλων με τον Έκτορα και τον Λεωνίδα. Στην προσπάθειά του να ανακόψει τα οθωμανικά στρατεύματα που κατευθύνονταν στην Ιερά Πόλη του Μεσολογγίου, τις Θερμοπύλες της Ελληνικής επανάστασης, ο Μπότσαρης τραυματίζεται θανάσιμα στη μάχη του Κεφαλόβρυσου. Ο Μπότσαρης αναδεικνύεται σε εθνομάρτυρα, όπως καταδεικνύουν τα πολυάριθμα έργα της έκθεσης (Delacroix, Lipparini, Langlois, de Neuville, von Hess, Ιατρίδης, κ.ά) που παρουσιάζουν το γεγονός. Το έργο του David «Ο Λεωνίδας στις Θερμοπύλες» αποκτά ένα διαφορετικό σημασιολογικό περιεχόμενο αναπαραγόμενο σε χαρακτηριστικά από τον Jean-Nicolas Laugier (1825-1826) με την προσθήκη των φράσεων «Λεωνίδας εν Θερμοπύλαι» (στα ελληνικά) και «αφιερώνεται στους Έλληνες» (στα γαλλικά). Καθίσταται σύμβολο του φιλελληνικού κινήματος.

Το ηρωικό τέλος του σουλιώτη αρχηγού δεν άφησε ασυγκίνητο και τον Ευγένιο Ντελακρουά. Ήδη από το 1824 οραματιζόταν να φιλοτεχνήσει έναν πίνακα με αυτό το θέμα. Ωστόσο, τα τραγικά γεγονότα της Χίου αρχικά κι η πτώση του Μεσολογγίου στη συνέχεια τον οδήγησαν να δημιουργήσει δυο ελαιογραφίες σταθμούς για το φιλελληνικό κίνημα («Οι σφαγές της Χίου»-1824, «Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου»-1827). Φαίνεται πάντως, πως ποτέ δεν λησμόνησε τον Μπότσαρη, και στο τέλος της ζωής του αποφάσισε να αποδώσει ζωγραφικά τον θάνατό του. Το έργο του Toledo Museum of Art (Οχάιο), αναδεικνύει όχι μόνο τη σχεδιαστική δεινότητα ενός ώριμου καλλιτέχνη, αλλά και τη διαχρονικότητα του θέματος. Μαζί με τον μεγάλων διαστάσεων πίνακα του Ludovico Lipparini, που ταξίδεψε από την Τεργέστη ειδικά για την έκθεση του Τελλογλείου, υπογραμμίζει την ακτινοβολία της μορφής του Μπότσαρη, αλλά και τη θυσία του που ξεπέρασε τα ελληνικά σύνορα.

Έχοντας ως αφετηρία τα σύμβολα, που συνδέουν μεταξύ τους τους ήρωες της έκθεσης, τα παιδιά όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων θα γνωρίσουν τις εξαιρετικά ενδιαφέρουσες παράλληλες ιστορίες τους, οι οποίες θα ζωντανέψουν μέσα από ειδικά διαμορφωμένες ξεναγήσεις και βιωματικές δράσεις εικαστικού περιεχομένου.

Οι μαθητές, θα έχουν την ευκαιρία να ταξιδέψουν με απλό και κατανοητό τρόπο σε γνωστές όσο και λιγότερο γνωστές πτυχές της ιστορίας της απελευθέρωσης, να συνδέσουν τις πληροφορίες της έκθεσης με την ιστορία που διδάσκονται στο σχολείο και να εκφράσουν την δημιουργικότητά τους, αφήνοντας την φαντασία τους να αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια των βιωματικών εικαστικών δράσεων.

Πιστεύοντας ότι η ανταπόκρισή σας θα είναι θετική και άμεση σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε το δυνατόν συντομότερο για την επίσκεψή σας, ώστε να καθορίσουμε το πρόγραμμα μας, να συντονίσουμε την επίσκεψή σας και τις δράσεις της και να διευκολύνουμε τις διδακτικές ανάγκες σας.

Διάρκεια έκθεσης: 1 Οκτωβρίου 2021-16 Ιανουαρίου 2022.

Έναρξη Μουσείο-Παιδαγωγικών Προγραμμάτων: 13 Οκτωβρίου 2021

Ταπετσαρία τοίχου (αναγλυφοτυπία) γαλλικής κατασκευής, με Έλληνα αγωνιστή. Παραπέμπει σε έργο του Henri Decaisne. ca.1830

Η έκθεση «**Το '21 των Συλλεκτών**» παρουσιάζεται στον πρώτο όροφο του μουσείου, ταυτόχρονα με την έκθεση «Λεωνίδας-Ναπολέων-Μπότσαρης και δρα σε διάλογο με την έκθεση του ισογείου.

Πολλά **συλλεκτικά αντικείμενα** έχουν καίρια σημασία για το ιστορικό και των δύο εκθέσεων, για την απεικόνιση προσώπων και **γεγονότων της Επανάστασης: πίνακες, πιάτα, ρολόγια, πορσελάνες** κ.α. με θέματα σχετικά με τον Ναπολέοντα, Αλή Πασά, Μπότσαρη, Delacroix κ.ά. Τα εκθέματα οπτικοποιούν την 'ατμόσφαιρα' των γεγονότων, την απήχυσή τους στο κοινό της εποχής, πολλαπλασιάζοντας, επεκτείνοντας και πλουτίζοντας την εικόνα των συμβόλων σε κοινά θέματα, συνδέοντας -συχνά συμπληρωματικά- την αφήγηση και στις δύο εκθέσεις.

Τα **φιλελληνικά αντικείμενα** γίνονται δημοφιλή στη μέση αστική τάξη –κι όχι μόνο- γεγονός που επιτρέπει τη μαζική παραγωγή τους καθ' όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. Επιπλέον, η απεικόνιση ηρώων και ιστορικών γεγονότων του 1821 στη λαϊκή τέχνη, συνέβαλε αποφασιστικά στη διαμόρφωση της νεοελληνικής ταυτότητας και πολιτισμού μας.

Ευχαριστούμε θερμά το Μουσείο Μπενάκη για τη συνεργασία και ιδιαίτερα τον Γιώργη Μαγγίνη, Επιστημονικό Διευθυντή, για την ευγενή παραχώρηση του υλικού προετοιμασίας της έκθεσης, καθώς και τη Μάρα Βερύκοκου που επιμελήθηκε την έκθεση και οργάνωσε τις θεματικές της και όλους τους συνεργάτες της που έγραψαν κείμενα και βοήθησαν στο στήσιμό της στην Αθήνα.

Για την προθυμία και τον ενθουσιασμό τους να μοιραστούν το πάθος τους για αγαπημένα αντικείμενα με το ευρύτερο κοινό, ευχαριστούμε τους συλλέκτες-εκθέτες: Stéphan Adler, Απόστολο Αργυριάδη, Πέτρο Βέργο, Ευαγγελία Σταυρινάκη και Νικήτα Σταυρινάκη.

Διάρκεια έκθεσης: 1 Οκτωβρίου 2021-16 Ιανουαρίου 2022

Έναρξη Μουσείο-Παιδαγωγικών Προγραμμάτων: 13 Οκτωβρίου 2021

Σας περιμένουμε,
Με εκτίμηση,

Μπουντουρέλη Ελένη
Υπεύθυνη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

